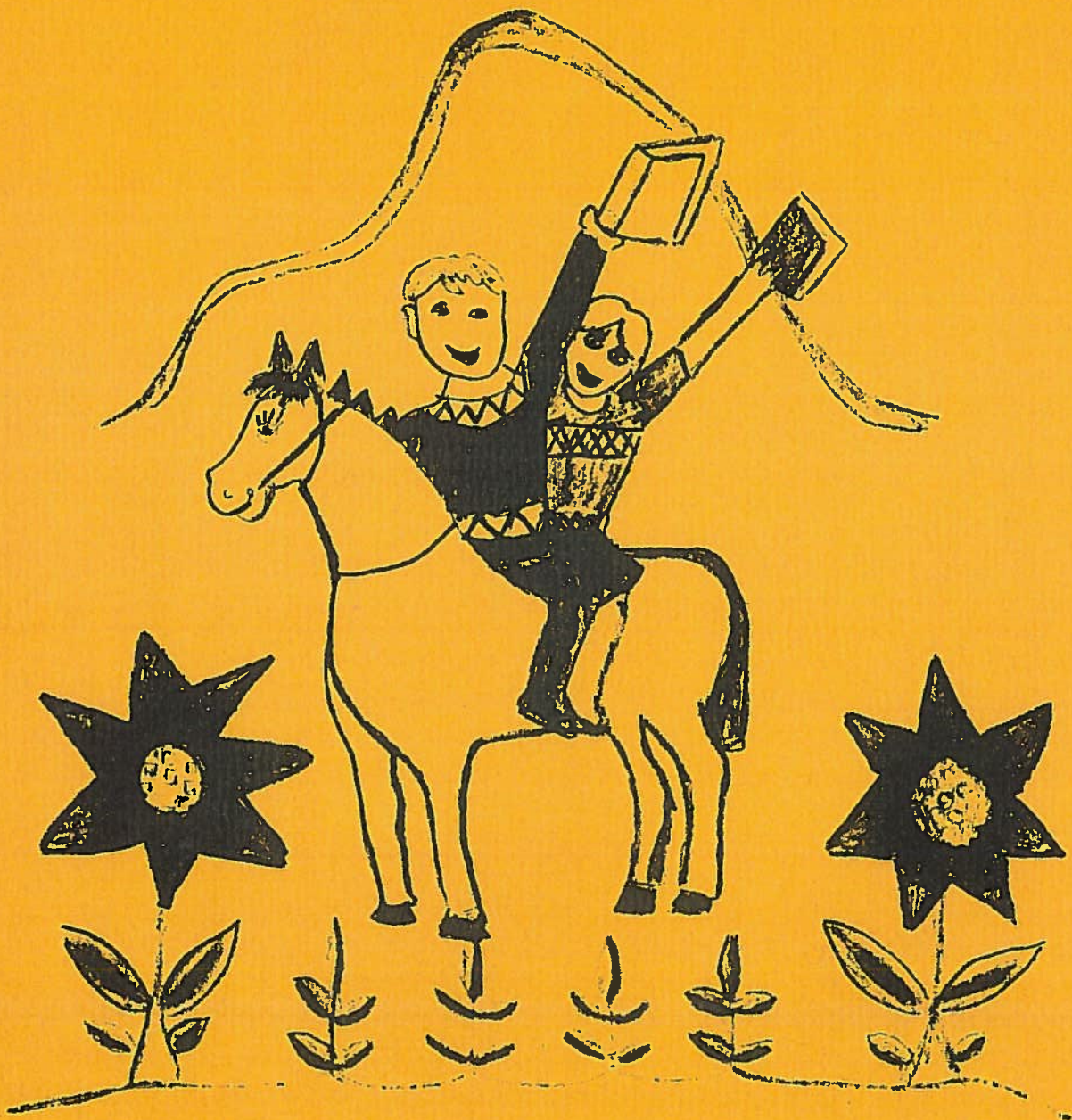

Jätten skoles historie

Av Signe Godeset Figved
1985

INNHOLD

	side
Forsiden er Jåtten skoles fane, tegnet av Jonas B. Hinna. Fana er her gjengitt av Esther van Veen, 6c (1985)	
Forord	1
Min egen tilknytning til skolen	2
Skolen før 1890	3
Jåtten skole fra 1890	10
Skolebygningene og andre emner knyttet til skolen	13
Nybygg 1978. Av rektor Ivar Røysland	26
Prolog til overrekkelsen av siste nybygg, juni 1980. Av Evelyn Johansson	29
Lærere, lærerboliger, lærerjord Tidligere elever forteller	31
Lekeplass, skolegård, friminutter	45
Elevtall	49
Skoleår/tid	51
Nynorsk eller bokmål?	52
Gausel - Forus - skole	54
Fortsettelsesskolen	55
Legemlig refselse - refselse	56
Dale	57
Lærebøker	58
Planer - eksamener	59
Fag	61
Skoleboksamling	62
Læremidler	63
Skolemateriell/budsjett En tidligere elev forteller	64
Skolelege - skoletannlege	66
Skolepatrulje	66
Jåtten skolekorps	67
Folkvang. Jåttenelevenenes mest besøkte tursted	68
Kilder	70

FORORD

Det har vært interessant, ja, til tider spennende, å arbeide med emnet "Jåtten skoles historie". Det var fint å treffe - for meg - kjente og kjære navn og personer. En positiv opplevelse var det å møte menneskene jeg har fått intervjuet. Uten dem hadde dette heftet ikke blitt til.

Så langt jeg kjenner til, har ingen tidligere prøvd å systematisere dette stoffet. De fleste opplysninger har jeg funnet i tilsynsbøkene som gir en nokså detaljrik framstilling av det som har skjedd ved skolen etter 1890. Noen vil kanskje hevde at for mange detaljer er tatt med her. Det kan så være. Men er noen interessert i akkurat disse, er det lettere å lete etter dem her enn i tilsynsbøkene.

Jeg har også funnet det riktig å konsentrere meg mest om tiden som ligger lengst tilbake.

Jeg minnes med takknemlighet Martha Godeseth og Bertha Jåtten, to rikt utrustede mennesker. De husket usedvanlig godt. Begge er nå borte.

Stavanger, februar 1985

Signe Godeset Figved

MIN EGEN TILKNYTNING TIL SKOLEN

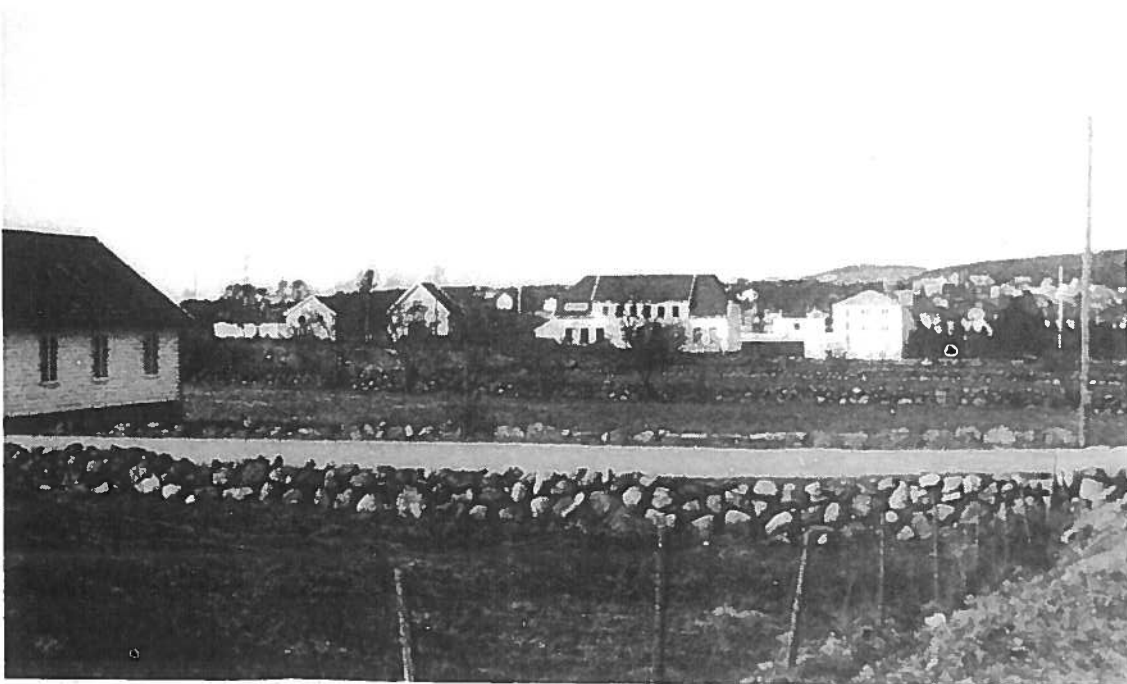
- Jeg har gått på Jåtten skole i 7 år, med Ivar Røysland som klassestyrer i 3 år.
- Mine søsken har hatt sin 7-årsskolegang her.
- Far, Otto Godeset, og hans søsken har gått her. Far har i tillegg vært formann i tilsynet i perioden 1948 - 1956.
- Farfar, Samuel Godeset, f. 1875, har gått på Jåtten skole, som da holdt til på Betlehem. Han var medlem og formann i tilsynet i de fleste årene fra 1913 - 1924. Farfar var også byggmester for påbygget i 1920 og for lærerboligen, bygget ca. 1918.
- Farfars søsken har gått her. Farfars foreldre har hørt til Jåtten skolekrets, oldefar, Anders Godeset, fra Godeset, oldemor, Ane Elisabeth, fra Jåtten. Så langt tilbake var det omgangsskole som skal ha holdt til på gårdene mellom Kyrkjehaugen og Jåtten skole.
- Morfar, Hans Boganes, gikk også på Jåtten skole. Han var fra Boganes. Hans søsken hadde sin skolegang her.
- Eilert Boganes, oldefars bror, har skrevet i tilsynsboka som første kretsformann i Jåtten-Gausel skolekrets.
- Mors faster, Sikkine Boganes, hadde rengjøringen, tenning av ovner om morgenen osv., fra 1920 til 1940.
- Gunnar Værland, den andre læreren ved skolen, 1855 - 1892, bodde på Godeset. Han var gift med oldefars søster, Maren Samuelsdtr. Godeset.
- Mine egne barn har gått og går her.
- Sommeren 1984 er det 18 år siden jeg tok imot min første 1. klasse på Jåtten skole.

Betlehem, Jåtten, bygd 1876.

SKOLEN FØR 1980

Vi vet lite om Jåtten skole før 1890. Skolen holdt til på Bethlehem, som ble innviet i 1876. Før den tid var det som nevnt omgangsskole i husene mellom Kyrkjehaugen og Jåtten skole. Bertha Jåtten, 85 år gammel, forteller at hennes foreldre gikk på skolen i et hus i nærheten av Bethlehem, i dag diagonalen.

Jåtten skole. Bethlehem til venstre.

Skolen var opprinnelig en kristendomsskole med undervisning i katekismen. I 1736 ble konfirmasjonen innført i Norge, og dette førte til opprettelsen av folkeskolen fra 1739.

Etter Kristian 6 sin lov av 1739 skulle alle barn ha minst 3 måneders skole i 3 år. Loven møtte stor motstand, så stor at kongen 2 år etterpå måtte gi en ny lov. Den gikk ut på at en måtte "prøve å greie seg som en best kunne, uten å se helt bort fra loven av 1739.

I de neste 100 årene ble det da også slik at en greide seg som best en kunne."

Degnen, som også gjorde tjeneste som kirkesanger, skulle ta seg av undervisningen i "børnelærdommen, hvor det skee kan, helst en gang om uken". Hyppigheten av undervisningen var nok avhengig av stedet og innbyggertall, men først og fremst av i hvilken grad prestene var interessert i skolen.

Skolens store vanskelighet var alltid skoleholdernes dårlige levevilkår. Degnen skulle lønnes ved offer. Ellers lød det: "Gaa skoleholderne om, de skal nyde fri Flytning, Kost og Nathold hos Almuen. Bøndene give sine Degne hva de vil. De fleste levde derfor kummerlig."

Det kom til å gå flere slektsledd før den alminnelige mann forstod betydningen av en god skole og kunne ofre til den med glede. År med dårlige avlinger, kanskje flere uår etter hverandre, sykdom og krig armet forståelig nok ut et folk som hadde nokså magre levevilkår fra før. Hvem kunne under slike forhold få overskudd til åndelige sysler? Det var derfor ikke så rart at folkeopplysningen stod heller lavt.

Kristendom var altså det første faget i skolen. Siden ble det flere fag: Lesning, regning og skrivning. 4 shilling skulle degnen ha for å lære barna katekismus og lesning, bortimot dobbelt så mye for å lære dem skrive- og regnekunsten.

På våre kanter av landet fantes tidlig i forrige århundre ingen lærerskoler. Det ble derfor slik at presten blant sine konfirmanter valgte ut dem han syntes var mest lovende og lærte dem opp selv. Lærerkandidatene måtte senere opp til prøve hos prosten.

En tid var det også slik at skoleholderne ble valgt blant de vernepliktige. Den som da ble valgt, slapp militærtjenesten. Dette ble til dels misbrukt. Indrehus forteller: "Saaledes forteller sognepresten til Stavanger, Frue og Randaberg, prost Støren, at da han fulgte biskop Tybring paa visitas fantes der i Bjelland sogn 17 skoleholdere af hvilke nogle ikke kunne læse i Bog. Etter det ble der gitt strengere regler for uttagelse av soldater til skoleholdere."

Fra 1810 måtte den fremtidige skoleholderen, for å bli godkjent, først presenteres for et utvalg.

Ordet "lærer" om skoleholder ble ikke brukt på nokså lenge. Prestene ble i gamle dager kalt for lærere.

I Hetland kommune eller Frue som den før ble kalt, var det tidlig i forrige århundre bare omgangsskoler. Omgangsskolens varighet på et sted kunne være fra en halv dag opp til ei uke.

Den første faste skolen i Hetland ble Blåsenborg i 1834. Og det var på tide. I følge lov av 1827 skulle det være minst en fast skole i hvert prestegjeld. Fagene skulle være religion, regning, skrivning og lesning. Loven av 1860 sa at geografi, historie og naturfag skulle være en del av fagene.

Disse skolebøkene er nevnt i denne perioden: Katekismen, Pontoppidans forklaring. Fra 1840 Wexels bibelhistorie, 1841 Knudsens lesebøker. Læreren hadde en storstilet bibel, Norges grunnlov, salmodikon og en regnebok.

I 1853 fikk Tasta skolehus. Og det ble bygget skolehus på Buøen i 1861. Den første lærerboligen i Hetland ble bygget i 1865 ved Frue kirke. Det var praktisk for skoleholderen som også skulle gjøre tjeneste som kirkesanger. (Frue kirke - i dag Hetlandskirken.)

Skolehussaken på Jåtten tas opp i Herredsstyret i 1866. Indrehus forteller: "Skolehussaken har i forbigaaende vært nevnt et par ganger. Tasta og Hetland har sin faste skole, og nu synes Jåtten deres tur måtte være fore, da skolen arbeider under dårlige locale forhold.

Sognestyret nedsatte en komité til Belysning av Størrelse og Beskaffenhed av det benyttede Locale tillige med oppgave over Antallet av Skolepliktige børn. Denne komité fant ikke bygning påkrevet, men hadde derimot en paahaandskontrakt på 5 år med Rasmus Rasmussen Thue, hvis to stuer skulle omgjøres til en og ville da gi en luftmengde på 2111 5/8 kubikfot og et således ganske respektabelt skolerom."

Indrehus: "Jaaten, 70 barn. 16 skrev og 10 regnet. Lærer: Knut Grønnestad. Barna læste i alminnelighed godt. Kr.kunnskap rett god." (1850)

1856: "Jåtten, 76 barn, 24 skrev, 15 regnet. Lesning god, kristendom god. Lærer: Gunnar Værland."

På denne tida var det Gunnar Værland som var lærer på Jåtten. Han var lærer fra 1855 - 1892. Knut Grønnestad hadde vært lærer fram til 1855.

Gunnar Værland var gift med Maren Samuelsdtr. Godeset og bodde på Godeset. I skolebudsjettet 1870 kan en lese: "Kostgodtgjørelse for Kirkesanger Værland 50 Spd., lærerlønn 39 Spd., personlig tillegg for Gunnar Værland p.g.a. særlige lokale besværligheter 4 Spd." Han var også en tid lærer på Kvaleberg. Avstanden Godeset - Hillevåg ble tilbakelagt til fots, ofte på tresko. En god helse må ha vært en forutsetning for å klare denne lærerjobben.

v
 v. s. v. v. Prædicator Paulus de Saxonia de 1510 de 1510 de 1510
 samtlystgjæld den. - Han fortæller: hi: Gud at giv den skæbnings:
 nogen tilbøst den for. Rime, i det han indtager sig det i. Hvort -
 P. P. Georg de 1510 de 1510 de 1510 de 1510 de 1510
 at vi den dag Guld. - Han har mindet 1510 de 1510 de 1510
 Lyset og sit christelige og 1510 de 1510 de 1510 de 1510
 quid han dette Julehelte 1510 de 1510 de 1510 de 1510
 anlygt 1510 de 1510 de 1510 de 1510 de 1510 de 1510
 guds. 1510 de 1510 de 1510 de 1510 de 1510 de 1510

H.
 1510

1510 de 1510 de 1510 de 1510 de 1510 de 1510

Gunnar Værlands attest fra 1865, undertegnet av presten
Fredrik Gedde:

Skolemann Gunder Haavarsen Værland har jeg lært at kjende som en dyktig og samvittighedsfuld Lærer. Han forstaar i høi Grad at gjøre Undervisningen tiltrekkende for Børnene, i det han udtrykker sig let og klart. Ved sin kjærlige Maade at behandle Børnene paa har han forstaaet at vinde deres Godhed. Han har vundet Foreldrenes Agtelse og Kjærlighed ved sit christelige og beskedne Vesen. Det er meg kjært at kunne give ham dette fordelagtige Vidnesbyrd, i det jeg ved Besøg i Skolen og ved de aarlige Examener har erfart, at Børnene i hans Skole altid har gjort gode Fremskridt.

Stavanger den 6te November 1865

Fr. Gedde
Prest

Lærer Gunnar Værland

Presten Wilhelm Fredrik Kristoffer Gedde

JÅTTEN SKOLE FRA 1890

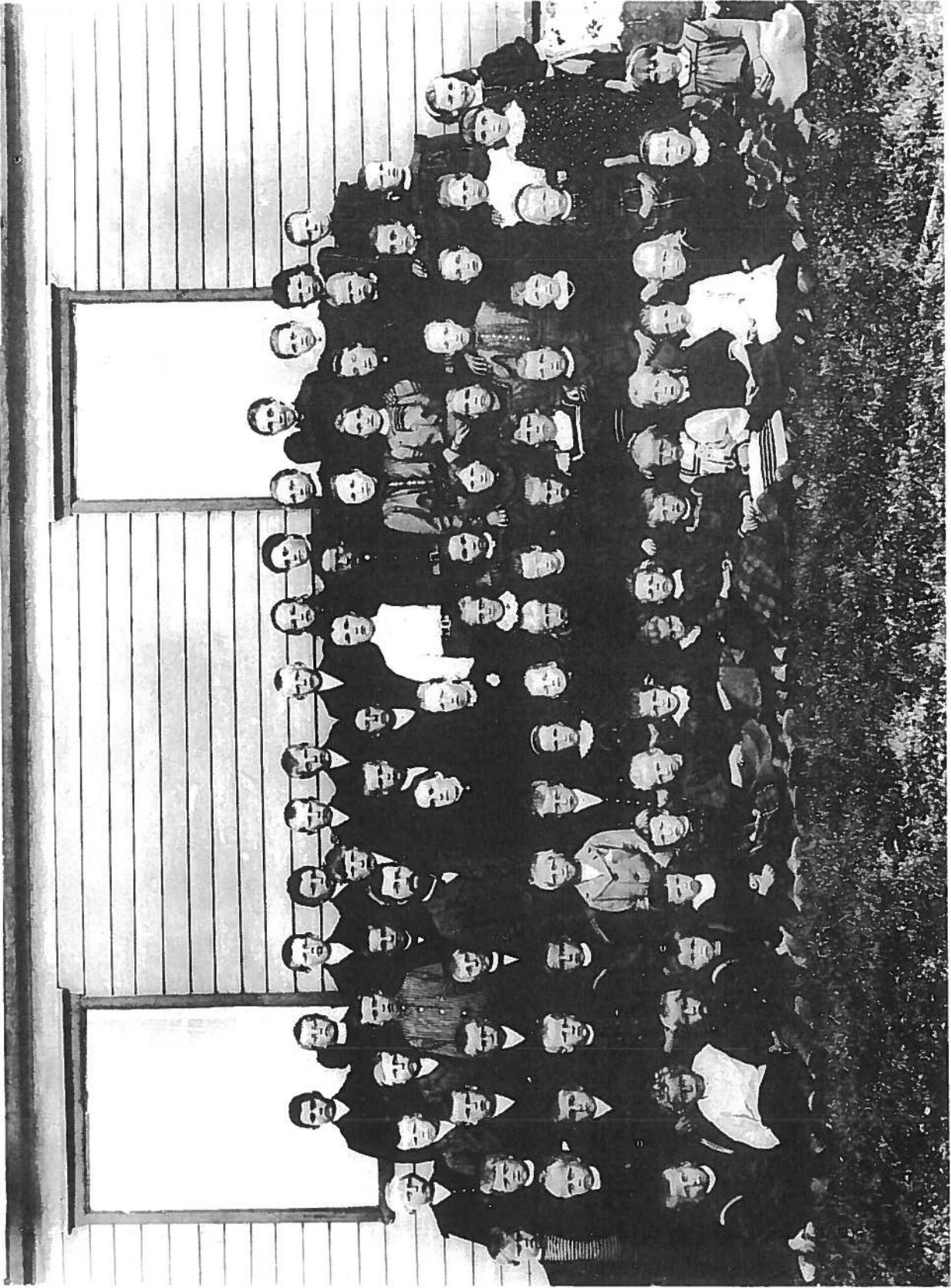
26. juni 1889 ble det vedtatt en ny skolelov. Denne sa bl.a. at folkeskolen skulle ha eget styre, et tilsyn av foreldre. Eilert Boganes var medlem av skolestyret og ble formann i tilsynet på Jåtten skole.

5. februar 1890 var de skattepliktige over 25 år og elevens foreldre, 53 tilsammen, samlet til første kretsmøte i Jåtten-Gausel krets. Tre tilsynsmenn med varamenn ble valgt inn i det første tilsynet ved Jåtten skole: Ole Furaas, Jens Tiller og Jonas Hinna. Varamenn: Nils Knudsen, Torbjørn Jaatten og Tore Refvem.

Møtet ble ledet av kretsformannen Eilert Boganes.

"I henhold til skoleloven av 1889 § 54 holdtes etter tidligere bekjentgjørelse kretsmøte den 23. august 1890 på Jåtten skolehus til behandling av spørsmålet om opprettelsen av småbarnskole. Det ble lagt en stor interesse for dagen ved spørsmålets behandling, hvor det sterkt ble framhevet at skolebarnas antall 92-93 var for mye for en lærer, selv om denne var en meget dyktig mann, så at opprettelsen av småbarnskole ansås for høyst nødvendig, dersom skolebarna skulle få en noenlunde tidsmessig utdanning. Spørsmålet ble tatt opp til avstemning og ble enstemmig vedtatt."

Eilert Boganes

Fra 1900. Lærere og elever foran skolen.

Første rekke fra venstre nedenfra:

Helge Frafjord, Ola Jåtten, Marselius Nilsen, Peter Aarrestad, Gerda Aarrestad, Josefine Jonsen, Gurine Lea, Toldia Forus, Lisa Forus, Tora Gausel, Guri Lofthus, Pauline Halvorsen, Sigrid Revheim, Lisa Nilsen, Thea Torgersen, Kristi Thorsen, Bertha Haralseide.

2 rekke:

Asser Assersen, Osmund Espedal, Otto Jensen, Tormod Frafjord, Thomas Hinna, Svenung Lofthus, Tomine Thorsen, Inga Torgersen, Mathilde Høye, Emma Hinna, Inga Gausel, Emilie Aarrestad, Jørgine Forus, Marie Birkrem, Hanna Jonsen, Elisabeth Eilertsen.

3 rekke:

Arne Tønnesen, Johan Birkrem, Magnus Jensen, Odd på Kommune-
gården, Sigvart Hinna, Lærer Aarrestad, fru Aarrestad, Kari
Lofthus, Olufine Eilertsen, Marie Nilsen, Karen Birkrem,
Karen ? , Anna Hansen, Marie Gausel, Alida Gausel, Amanda
Eivendsen.

4 rekke:

Bernhard Aarrestad, Edvard Torgersen, Sigurd Torgersen, Randolv
Revheim, Mikal Espedal, Helmik Gausel, Johan Jensen, Otto Forus,
Alfrida på Heia, Anna Boganes, Signy Edland, Kristina ? , Helga
Lien, Maria Godeseth, Bolette Espedal, Justine Lea.

5 rekke:

Petter Gausel, Selmer Assersen, Magnus Gausel, Jakob Jåtun,
Sigvart ? , Trygve Hinna, Joakim Aarrestad, Karoline Boganes,
Ukjent, Bertha Rugland, Anna Eilertsen, Bertine på Kommunegården,
Maren Jonsen, Anna Lea.

SKOLEBYGNINGENE OG ANDRE EMNER KNYTTET TIL SKOLEN

7. desember 1892 har tilsynsutvalget møte. De blir enige om å be kommunen sette opp skolehus og lærerbolig i kretsen. Mons Hauge er en flink lærer, og det vil bli lettere å holde på ham hvis skolehus og lærerbolig blir oppført. Skolestyret vedtar ikke å bygge ennå, men gir Mons Hauge husleiegodtgjørelse i stedet.

I 1896 eller 1898 (Bertha Jåtten mener 1898) blir det bygget skole og lærerbolig. I denne skolen skal det ha vært to klasserom (idag nr. 4 og nr. 5), en stor gang og trapp opp til loftet, hvor guttene hadde sløyd.

5. mars 1904 blir tilsynet enige om å søke skolestyret om å få bygge et vedhus ved skolen, 6 alen langt og 4 alen bredt. Det vil koste 60 kr. (En alen: fra albue til lillefingerspiss, i Norge 0,6275 m.)

Det var også et utedo på skolen med krok utenpå og inni. Elevene var nok litt redde for å bli stengt inne når de hadde et ærend dit.

I 1914 ble skolen påbygget med 1 eller 3 rom.

Tilsynet vedtar i februar 1917 å søke skolestyret om springvann for å "bøte på et aldeles sørgelig vannforhold". Det vil koste ca. 1000 kr.

I september samme år blir medlemmene av tilsynet enige om å sende søknad om påbygging av skolen, kostnadsberegnet 9500 kr. Det er nå over 120 elever ved skolen og behov for 7 klasser. Det er også enighet om bygging av ny lærerbolig, eventuelt med plass for lærerinne, kostnadsoverslag 9000 kr. I møte i desember 1917 blir det igjen understreket at det er et stort behov for påbygg.

Det går vel ett år. I oktober året etter kommer tilsynet sammen for å si sin mening om arkitekt Hetlands forslag til påbygg. Alt. I finner tilsynet ikke å kunne bifalle. Alt. II som tilsynet har gitt grunnriss til og som var en utvidet og bedre utgave av dette utkastet, finner tilsynet særs godt og gir det sin beste anbefaling med unntak av noen detaljer i 2. etasje.

I juni 1920 skriver Samuel Godeset at arbeidet på det nye skolehuset er påbegynt.

Inngangen til skolehuset kommer nå til å bli på nordsiden. Tilsynet foreslår i august samme år å bygge et léskur på nordsiden. Vedhuset med WC som nå ligger like ved inngangen, trekkes uten å rives ned, til skolehusets østside 7,5 m. Léskuret går da fra vedhuset til vestsiden av skolehuset. Fra léskur til skolens vestside settes en port som kan holdes stengt i uvær. Dette ble senere innvilget.

Til WC støpes 2 mindre cementkummer i stedet for de nåværende kagger.

I oktober foreslår tilsynet fordelingen av de ulike klasserom blant lærerne: Karl Opsahl får hjørnestuen nord-øst (nr. 1), Aarrestad hjørnestuen øst-sør (nr. 2), Kari Lofthus hjørnestuen syd-vest (nr. 4), Hanna Sandnes mellomstuen (nr. 3). Hjørnestuen vest og nord blir skolekjøkkenet (nr. 5). Alle lærerne var enige i fordelingen av rommene.

Lærer Karl Opsahl sender skriv til tilsynet om at renholdsbetalingen må forhøyes.

I kretsmøte mellom jul og nyttår 29. desember 1920, refereres det at nybygget er så godt som ferdig. Bare innredningen av skolekjøkkenet står igjen. Høstferien ble sløffet p.g.a. byggingen.

På dette møtet var det en livlig samtale om skolen. Noen hevdet at det var for mange fag i skolen, ja, for mye skole i det hele tatt.

Jåtten skole etter påbygging
1920. Lærerbolig (1896) til
høyre på bildet.

I løpet av 1921 ble skolen malt både innvendig og utvendig. Alle var tilfreds med skolehuset, pent og tidsmessig. Men elevtallet stiger. Det vil snart melde seg nye behov.

Skolebildet fra 1926

Fra ventre, bakerste rekke: lærerne Størkersen, Opsahl og Einar Aarrestad.

Neste rekke, fra venstre: lærer Aarrestad.

Til høyre: lærerinnene fru Bjørnsen Randaberg, frk. Kari Lofthus og fr. Eckoff.

Elevene 1926

Skolekjøkkenet er ferdig i 1921. Det blir et nytt fag i skolen.

I mars 1925 behandler tilsynet en skrivelse fra lærerne, der disse ber om å få egen bygning for sløyden, som da var på nr. 6. Sløydaktivitetene må nok ha forstyrret den øvrige undervisning.

Tilsynsutvalget ser ikke å kunne innvilge søknaden, da det finnes disponible, brukbare rom i skolebygningen.

Tilsynet har disse forslagene:

Alt. I: Flytte sløyden over til den andre enden av bygningen (nr. 10). Det vil da ligge ovenpå skolekjøkkenet.

Alt. II: Flytte kjøkkenet til klasserom 1 som ligger under sløydsalen.

Alt. I vedtas. Sløydsal utenfor bygningen og tilgangen på elever må ses i sammenheng.

Det første foredraget på et foreldremøte blir holdt i februar 1926 på Betlehem. Skoledirektøren snakket om skolebarnas helse.

Vannet på skolen er fremdeles et problem. 2. juli 1931 vedtar tilsynet å søke Hinna Vannverk om tilknytning.

Skolebygningen må males igjen i 1935, og pultene hos Bakka må pusses opp. Tilsynsprotokollen nevner også at det året etter søkes om fri tannrøkt. Guttenes WC er usanitært. Slange skal kjøpes slik at det kan spyles der. Skolebøkene blir, for å unngå å spre smitte, røykt i et av rommene. Dette rommet er utett. Høvelbenkene skiftes ut.

Hinna Sanitetsforening ønsker i 1937 å bygge badstuvad og ber om å få fri grunn. Tilsynet og Hinna Sanitetsforening skal sammen bli enige om hvor badet skal ligge. Dette ligger i dag vest for den gamle bygningen.

Det begynner å bli behov for flere klasserom. Elevtallet er i 1935 steget til 225 elever. Det blir bestemt at skolekjøkkenet skal innredes til vanlig klasserom, og rom ovenpå innredes til skolekjøkken.

Men lærerne blir etter hvert stemt for å utsette innredning av skolekjøkkenet ovenpå. Skolen trenger nemlig gymnastikksal. Blir den bygget i nær fremtid, kan sløydrom og skolekjøkken bygges samtidig. Et klasserom oppe blir satt i stand. Det kan komme til nytte uansett.

Det arbeides så videre med byggeplaner. Tilsynet kommer i 1938 sammen både i juni og midt i juli. Prisoverslag: Murbygning til 40000 kr. 11600 kr for vannklosett og sentralvarme. Tilsynet ønsker et rom i tillegg. Dette skal nyttes til røyking av bøker. I januar 1939 gjør formannen i byggnemnda greie for nybygget som er under oppføring.

Gymnastikkbygg til høyre

Foto: Helene Sirevaag

I januar 1940 kom tilsynet sammen for bl.a. å drøfte en del reparasjoner på gamlebygget. Det blir også vedtatt å plante granhekk på nordsiden av skolegården.

Den siste saken som er oppe før krigen, er spørsmål om skolestyrer. Tilsynet mener at det er på høy tid at det blir tilsatt en skolestyrer som daglig kan ha ansvaret for skolen.

Så kom krigen. Tyskerne tok begge skolebygningene og brukte dem under hele krigen. Skolen måtte holde til i leide lokaler på ulike steder, Kinahuset, Betlehem, Olseths stue, frk. Kindingstad i hus på Vaulen osv. Undervisningstiden ble innskrenket. En prøvde å holde religion, norsk og regning ved lag. Mange fag kom i bakgrunnen.

I skoleåret 1945-46 foregår det en rekke reparasjoner og oppussinger. 2 bord manglet på skolekjøkkenet, 2 kom til rette. Skolekjøkkenet skal settes i stand slik det var før krigen. På lærerrommet mangler en stikkontakt for varme!

Vaktmester ble tilsatt fra januar 1946.

Spørsmål om flaggstang var oppe første gang i februar 1947. Flaggstangen kom 22. april 1947, men den var firkantet og måtte sendes tilbake. En ny var snart på plass, 14,65 m med kule.

Skolestyrersaken kommer opp igjen i tilsynet i mars 1948. Tilsynet innstiller Karl Opsahl, som har vært ved skolen siden 1915.

Skolen mangler kontor. Det blir foreslått å ta i bruk et rom som ligger til skolekjøkkenet. Ny dør fra korridoren må settes opp. Dette er i dag logopedens rom.

Tallet på elever øker veldig. (Se kapittel om elevtall.)

Skoleåret 1952-53 vil det bli et klasserom for lite. Tilsynet har søkt styret for Betlehem om å få leie det rommet som skolen før har brukt som klasserom. Dette er blitt imøtekommet.

Det vil snart bli nødvendig å bruke handarbeidsrom og naturfagrom til vanlige klasserom.

I 1952 er det også blitt fast ordning med legen. Han er å treffe hver første lørdag i måneden.

Romsituasjonen blir stadig verre. På kretsmøtet i januar 1953 blir det vedtatt å sende følgende ordlyd til skolestyret: "Krinismøtet bed skulestyret å fremja planar om tillegg til Jåtten skule for å vinna over skorten på lovlege klasserom."

Etter 4 års venting har skolen i 1952 endelig fått telefon. Apparat 2 til lærerrommet er ennå ikke kommet.

Vannklosettene ble satt i stand, malt og tatt i bruk etter sommerferien 1954. WC ble opprinnelig bygget i 1938, men ble ikke helt ferdig, da en ikke hadde vann. I krigstiden ble det brukt av tyskerne og en del ramponert. I løpet av året 1953 ble det lagt fortau på venstre side av riksvegen fra Jåtten skole ned til Hinna. Her ble det lagt ny kloakkledning, hvor også Jåtten skole fikk knytte seg til.

Året 1954 vil bli husket som det året det ble vedtatt å gå i gang med nybygg på Jåtten skole. Etter at tilsynet hadde møte med tilrådningsnemnda i skolestyret i mai, har det gått fort med planene. I mars 1955 er anbudet på grunnarbeidet godtatt. Dette ble avertert i Stavanger Aftenblad 8. februar. Tidsfristen var 14. februar. Da har de hatt det travelt! Bygget vil inneholde 4 klasserom, derav 2 spesialrom og kontor. En håper at det skal stå ferdig når det nye skoleåret tar til etter sommerferien.

Bygningen i midten er
fra 1955.

Kontoret fra 1955-nybygget.
Rektor Røysland i midten,
undervisningsinspektør Leif
Johan Bygnes t.v. og kontor-
dame Tordis Torsteinbø t.h.
Bildet tatt ca. 1970.
Foto: Helene Sirevaag

Den 12. august 1955 kan en bare konstatere at skolen har hele 13 klasserom. En av byggefolkene forteller at Opsahl som "sperreskål" kjøpte brus og wienerbrød til dem og at elevene var med og bar takpanner.

Flere rengjøringshjelpere tilsettes. Dette året blir det også lagt opp vasker til alle rom.

Det ble også nødvendig å bygge ny sykkelstall mellom hovedbygget og det nye tilbygget. Nye sykkelstativer og nytt gjerde rundt hele skolegården settes opp.

Nå skal skolemusikantene slippe å fryse på øvingene. Det vil bli lagt inn elektrisk varme på gangen i hovedbygget.

Det blir gjort mye vedlikeholdsarbeid framover. I 1958 får lærerne faktisk en sofa, 2,45 m lang, å sitte på. Her blir det også tilrådd å sette inn et dobbeltvindu.

Drikkefontenen trenger visstnok en fornyelse. Saken blir iallefall meldt til helserådet i 1961. Helserådet kondemnerer den senere.

Fra dette året har korpset brukt gymnastikksalen til øvelsene.

Foreldre og lærere blir enige om at det skal være minst mulig lekser til mandag.

Skoleåret 1962-63 vil det bli 17 klasser ved skolen, 2 klasser uten klasserom.

For å bedre kontakten hjem/skole blir det i 1962 foreslått å ta i bruk meldebøker. Året etter har alle elevene denne i veska, til glede for noen og fortvilelse for andre.

Klasseromssituasjonen er igjen blitt prekær. På kretsmøtet i januar 1963 kommer tilsynet med framlegg om å sette opp brakker for å avhjelpe den akutte mangel på rom. Tilsynet vil gå inn

for provisorisk tilbygg så snart råd er. I slutten av året foreslår de et provisorisk bygg på 4 klasserom og 3 grupperom.

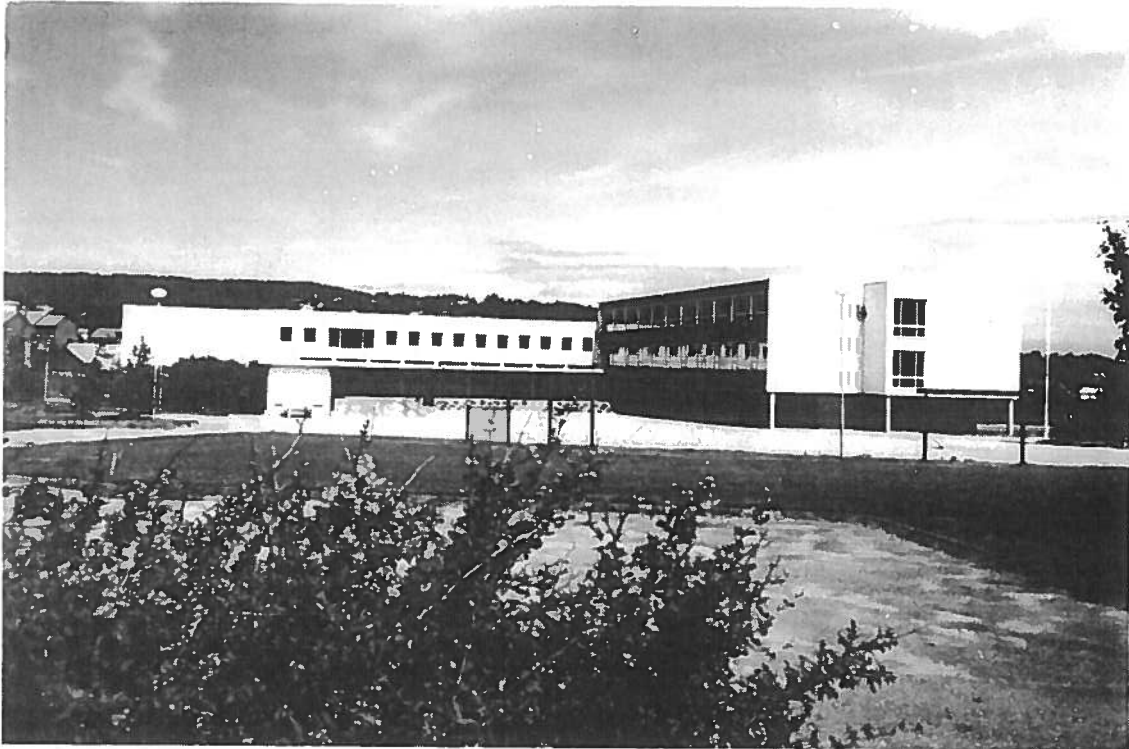
Tilsynet har fått ny instruks. Skolestyrer er nå sjølskreven medlem.

Lærernes lille minikryppinn, lærerværelset på 1,97 m · 6 m, i dag halvparten av nr. 7, skal utvides. Det mener tilsynet av 1964. Planene om utvidelse av skolen ellers ligger fortsatt hos myndighetene. Befaring av "Forusskolen" på Bedehuset kan ha noe for seg. Dette blir en realitet skoleåret 1965-66. Et fint klasserom er gjort i stand der.

Forus Bedehus. Her holdt førsteklasinger fra Forusområdet til fra skoleåret 1965-66 til høsten 1981. 1. klassen holdt til i rommet til høyre i bygningen, der de tre vinduene ses. Høsten 1981 kunne Gausel skole ta imot Gausel og Foruselevene.

Høsten 1966 overføres de første 7. klasser til ungdomsskolen. Dette året gjennomføres "Forsøk med 9-årig skole" i Stavanger kommune. Elevene måtte helt til Hillevåg. Her holdt ungdomsskolen til i mindre bra lokaler. Men neste år, høsten 1967, stod Hinna ungdomsskole ferdig. Ungdomsskoleelevene kunne nå glede seg til ny skolebygning og en langt kortere skoleveg.

Hinna ungdomsskole

I 1970 får vaktmesteren et verksted/arbeidsplass. Det blir kjøpt forbrenningsovn, og parkeringsplassen sør for skolen blir asfaltert.

NSB fikk i 1971 tilsendt brev fra tilsynet med spørsmål om å få uværsskur/venteskur ved Jåtten skole.

Fra 1972 får tilsynet et nytt navn, samarbeidsutvalget. Her skal det være representanter fra foreldrerådets arbeidsutvalg, representant fra skolesytret, fra lærerrådet, andre tilsatte og fra

skolens ledelse. Denne nye betegnelsen kommer i forbindelse med overgangen til den nye mønsterplanen.

Det ble melkesalg fra våren 1973, og fra høsten starter 5-dagers-uka. Samarbeidsutvalget har ikke noe å bemerke til at skolen begynner kl. 08.15 og at elevene har 10 min. spising inne og 20 min. ute i skolegården etterpå.

Det har lenge vært sett fram til utvidelse av skolen. Arkitekten orienterte i januar 1974 om den foreliggende planen. Den skal gjennomføres i 1975.

Høsten 1975 begynner en av våre 1. klasser på Hinna ungdomsskole. Det er fortsatt trangbølt på Jåtten.

Først høsten 1978 er den siste store påbygging på skolen vår ferdig.

NYBYGG 1978

AV REKTOR IVAR RØYSLAND

Mønsterplanen av 1974 satte nye og større krav til skolerom enn tidligere. Økende behov for rom p.g.a. boligbygging i skolekretsen begynte også å gjøre seg gjeldende. Jåtten skole sine lokaler tilfredsstilte ikke de nye krav, og i begynnelsen av 1970 årene begynte planlegging av nybygging og ombygging av skolen.

Stavanger skolestyre vedtok i møte 03.10.72 romprogram for utvidelse.

Forut for dette vedtak hadde både lærerråd og samarbeidsutvalg tatt arbeidsforholdene opp ved flere anledninger.

Romprogram for Nybygget var på 720 m² - samt tilfluktsrom etter sivilforsvarets krav til slike rom. Planene ble godkjent av skoledirektøren den 19.12.72 og av Stavanger formannskap mars 1973.

Byarkitekten fikk i oppdrag å utarbeide forslag til planløsning.

Fra skolen deltok lærer Ella Øritsland og rektor i plannemnda.

Plannemnda hadde sitt første møte 7. desember 1973, og i september 1975 kunne plankomiteen avslutte sitt arbeid. Stavanger skolestyre godkjente så i møte 16. desember 1975 byarkitektens forslag til planløsning av nybygg - samt ominnredning av paviljong.

Romprogram:

1. Nybygg i to etasjer, hver etasje på 360 m², pluss underetasje.
 - A. I kjelleretasjen var avsatt rom for vaktmester, renholds-personale, lagerrom, toaletter pluss tilfluktsrom.
 - B. Første etasje inneholdt rom for administrasjon, lærerrom, arbeidsrom for lærere, materialrom og rom for tannlege og helsestasjon.
 - C. Andre etasje inneholdt klasserom.

2. Bygg B. Her ble alle formingsaktivitetene samlet. Nå fikk også skolen keramikkbrenneovn, noe som var nytt.
3. Bygg D, Gymnastikkbygget. Her ble den gamle sløydsalen ominnredet til sang/musikk-sal. I tillegg fikk gymnastikksalen påbygget scene, samt nytt dusj- og avkledningsrom.
4. Vestibylen bandt Nybygget sammen med Gamlebygget. Her ble også lagt toaletter for elevene. Utvendig ble det "lagt tak" mellom de ulike bygg, slik at en skulle kunne gå tørrskodd mellom byggene.

Arne Bryne var formann i byggekomiteen. Andre medlemmer var: Henry Olafson, Aslaug Thommesen, Gunnar Gilje. I tillegg deltok byarkitekt, skoleinspektør, rektor og parksjef.

Sivilingeniør T. Wallem ble engasjert som byggeleder. I mars 1977 kunne gravingen starte, og arbeidet skulle stå ferdig til skoleåret 1978/79.

Det var travle og vanskelige år for både lærere og elever den tid byggearbeidene sto på. Men selv om det gjensto en del småarbeid, kunne skolen ta nybygget i bruk til fastsatt tid. Etter nye uker var også ombyggingen klar, slik at den offisielle overrekkelsen av nybygget/ombyggingen fant sted den 12. juni 1980.

Det utvendige anlegget var ikke ferdig, heller ikke var "De tre bukkene Bruse", den kunstneriske utsmykking, kommet på plass. Men både skulpturene og utformingen av skoleplassen ble ordnet i løpet av de nærmeste par årene.

De tre bukkene Bruse.
Et fint sted å være i friminuttene.
Foto: Stavanger Aftenblad

PROLOG TIL DEN OFFISIELLE OVERREKKELSEN AV NYBYGGET VED JÅTTEN
SKOLE, 12. JUNI 1980

Det e' trongbølt på Jåttå, sies det ofte.
Du verden, så sant dette ordet har vært!
Vi minnes så vel da vi måtte på loftet
etter plansjer og tegneark. Vi sleit ofte svært.
Vi hadde et lærerrom oppe i annen,
der ståplass var vanlig for sistemann inn.
Og reiste du opp litt for fort, slo du pannen
i skråbjelken rett over tekoppen din!
Men lærerrom er ikke fullgod benevning.
Det var jo kantine og bibliotek,
AV- og stensilrom og kjøkken; knapt én ting
som ikke de få kvadrat tok som en lek!
En arbeidsbenk var der, men aldri så stille
at vi kunne jobbe i fred, må du tro!
Foreldre til samtaler, unger som ville
ha "støtte", kolleger som pratet og lo -
bestandig så skjedde det et eller annet
som uroet stakkar'n som ville ha fred.
Dog trivdes vi alle som fisken i vannet,
for hjerterom hadde vi rikelig med!
Det hendte vi måtte ned trappa i timen.
Da måtte vi se oss godt for på vår vei,
for nede i trappa satt gjerne en lærer
med en eller flere elever rundt seg.
For grupperom manglet vi helt, så hva skulle
vi gjort uten gangen som ekstra lokal
når lærer- og klasserom ofte var fulle
og likeså kjøkken og gymnastikksal.
Det hendte vel og at vi måtte "i gården",
i regn og i snøføyke, storm eller frost,
med nøkkel i hånden vi hutret oss over:
elevenes WC var godt nok for oss.
Kontoret var meget intimt, vil jeg påstå.
De tre kunne knapt være der på én gang,
og ofte det hendte at to måtte ut gå
når én skulle prate på tomannshånd.

Vi greide å jenke oss og holde sammen.
Vi måtte ha humor hvis alt skulle gå.
Vi løftet i flokk, delte sorger og gleder,
og samhold gjør sterk - hver for oss er vi små.
I dag er det glede og fest her på Jåttå,
for trangbølthet er ikke problemet mer.
De tre på kontoret har egne rom fått og
vi andre har masser av plass, som du ser!
Tenk, egen gard'robe for damer og menn!
Slik luksus var ukjent på Jåttå fra før!
Alt utstyr får plass på ett sted, kjære venner,
og TV- og filmrom fins og, som det bør!
Ja, plass nok for alle i matfrikvarteret,
og plass nok til arbeidsro, hvis vi vil det.
Med flott vestibyle og blomster langs gjerdet,
en trivelig skole vi har, kan du se!
Jeg tror at en ting må vi legge på sinne
midt oppi all utvendig storhet og prakt:
Det er alle som arbeider daglig her inne
som må skape trivsel og men'sk'lig kontakt!
Hva nytter vel tepper og glassdører brede
hvis varme og vennlighet ikke får rom?
Ja, må vi beholde den trivsel og glede
som var her på Jåttå før nybygget kom!
Til lykke da, kjære kolleger og gjester!
Nytt ansikt har skolen vår fått i presang.
Til lykke, vår skole, for deg vi nå fester!
Til lykke! Må framtida bli lys og lang!

Evelyn Johansson

LÆRERE - LÆRERBOLIGER - LÆRERJORD

Den første læreren på Jåtten skole vi kjenner til er Knut Grønne-
stad. Han var ved skolen til 1855.

I 1837 var årslønna 20 spd. i året og fri kost.

Gunnar Værland er den andre læreren som arbeider ved skolen,
1855 - 1892. Så kommer Mons Hauge, 1892 - 1899, som har stor-
skolen, mens en lærerinne er tilsatt i småskolen. Hun arbeider
samtidig på Kvaleberg.

Tilsynet ønsker å bygge lærerbolig. De er redd Mons Hauge vil
søke seg bort. Han er godt likt, og de ønsker å beholde ham ved
skolen. Det blir bestemt at husleiegodtgjørelse skal gis ham.
Ellers blir det på dette møtet understreket at Jåtten krets er
den eneste innen sognet som ikke har lærerbolig å friste med,
selv om den er en av de største. Skolestyret bevilger ham 80 kr
årlig fra 1/1-1893.

I 1896 blir det bygget skole og lærerbolig. Her bor lærer Peter
Aarrestad med hustru og 10 barn. Han arbeider ved skolen vår fra
1899 - 1934. Ukelønna hans er 18 kr i år 1900.

I tillegg har han såkalt lærerjord og ei lita løe. Læreren er
faktisk avhengig av lærerjord som tilskudd til livsopphold.

Alvhild Aarrestad, 85 år gammel, datter til Peter Aarrestad.
husker godt tiden på Jåtten skole. Hun var 2 måneder da hennes
far ble tilsatt ved skolen.

Hun forteller at Aarrestad var særlig interessert i sløyd. Han
hadde gått på sløydkurs i Haugesund og var selv flink i faget.
Når han var sein hjem fra skolen, pleide mor hennes å si: "Ja,
han har nok sløyd i den siste timen." Elevene fikk ofte gjøre
ferdig sløydarbeidene sine, selv om timen var slutt.

Peter A. Aarrestad, 90 år gammel.
Her tegnet av kunsteren Henry Imsland.

På marka mellom skolen og lærerboligen husker Alvhild Aarrestad at de hadde bærbusker som hennes far hadde plantet. Disse fikk stå i fred for elevene, selv om de lekte like ved. I friminuttene kom elevene med luene sine for å kjøpe bær for noen øre. Alvhild fylte luene med bær fra bærbuskene.

Far hennes holdt søndagsskole for barna, avholdslag og landbrukslag for ungdommene. Disse møtene ble veldig godt besøkt. Andre fritidsaktiviteter var det ikke så mange av.

Kari Lofthus er den første lærerinnen som har sitt arbeid bare ved Jåtten skole. Hun tilsettes samme år som Aarrestad og går av med pensjon i 1927. Hennes ukelønn er i år 1900 14 kr i småskolen. Etter 5 og 10 års tjeneste gis det alderstillegg.

Martha Godeseth, f. Boganes, 91 år, forteller at hun gikk på skolen fra 1900 - 1907. Det var da 4 klasser på skolen. Hun kan huske at de holdt leker i friminuttene og i gangen inne: Ta den ring og la den vandre, Bro, bro, brille. Kari Lofthus var med i sine side skjørter. De holdt også snøballkrig, gutter mot jenter, i all vennskapelighet. Da trakk de over på Aarrestads mark. Det var veldig gildt. Av og til gikk de til Hinna i middagshvilen og kjøpte jødekaker. Middagshvilen varte 1 time, og da gikk nok Aarrestad hjem for å spise middag. Elevene hadde ikke tilsyn i friminuttene. Det var aldri nødvendig, mener Martha. Når friminuttet var slutt, blåste Aarrestad i ei fløyte, og elevene gikk inn uten å stille opp.

Klasserommene og skolehuset var aldri låst mens elevene var på skolen.

Kari Lofthus hadde småskolen (1 - 3), og Aarrestad underviste i storskolen.

Kari Lofthus startet en forening, Kariforeningen.

Elevtallet øker, og i 1911 må det opprettes en 5. klasse, og ny lærer må tilsettes. Denne læreren skal undervise både på Jåtten

og Kvaleberg skole. 28 søkere melder seg.

Læreren som blir tilsatt må ha god helbred. Tilsynet understreker den betydelige veilengde han får å tilbakelegge hver dag. Kretsene ligger 4 km fra hverandre. Lærer Skretting blir til slutt tilsatt.

I løpet av 1915 vil elevtallet komme opp i 122, og det blir nødvendig å opprette en 6. klasse, hvis undervisningen skal være forsvarlig. Karl Opsahl blir tilsatt. Han er ved skolen til utgangen av 1957.

Ukelønna er i 1913 24 kr i storskolen og 19 kr i småskolen. I 1917 stiger den til 45 kr og 37,50 kr. Husleiegodtgjørelse er nå kommet opp i 400 kr og 250 kr.

I 1914 skriver Indrehus: "Det merkes at interessen for skolen stiger. Ved budsjettbehandlingen er det skolebudsjettet som går glatttest gjennom. Det er i Frue sogn kun to kretser hvor skolehus og lærerboliger er under samme tak."

På tilsynsmøte i Jåtten krets blir medlemmene enige om at læreren bør følge sin klasse i minst 2 år. Samme år blir det vedtatt at han skal følge elevene fra 4. klasse og ut syvende. Dette er et ønske som kommer fra lærerne.

Hanna Veen, senere Sandnes, blir tilsatt i 1918. Hun husker godt tiden på Jåtten skole. Det var ikke noe lærerværelse til disposisjon. Derfor spaserte som regel lærerne ute i skolegården i lang rekke, opp og ned. En gang var det ei jente som kikket slik på henne. Hun forstod at denne jenta ville henne noe og gikk derfor ut av lærerrekka. Jenta kom da bort til henne og spurte om hun kunne stille henne et spørsmål. "Spør i veg," sa Hanna Sandnes. "Er det synd å danse?" ville jenta vite.

Fru Sandnes hadde ofte undervisning i kokekjøkken. Ett av hennes guttepartier skulle bake, det var "firerne" som var så heldige. Stor stas. En av guttene måtte et ærend ut i gården, og da han

kom inn, var en del av deigen hans forsvunnet. Hun bad den skyldige om å melde seg. En av guttene, rød i toppen, gav seg til kjenne. Frøken og guttene klappet i begeistring. Men så kom hun på at det var rett å si et alvorsord og i denne saken. "Det er nå mest som å stjele, det å spise en annens deig," sa fru Sandnes. "Det er den første deigklumpen jeg har stjålet," sa gutten. "Og det blir den siste."

I 1917 vedtar tilsynet at det skal bygges ny lærerbolig. Denne vil koste ca. 9000 kr. Resten av lærerjorda skal dyrkes og legges til den nye boligen, 9 mål (9000 m²). Karl Opsahl flytter inn her. Han bygger hus i Hinnasvingene noen år senere.

Ovnen i den gamle lærerboligen er sprunget i stykker, og Aarrestad innvilges ny, rund koksovn i stedet. Lærerboligen hans er ikke stor. I 1. etasje er det 2 små stuer, kammers, kjøkken og gang. I loftsetasjen er det 1 sal samt noen skråkammer. I 1922 bygger han egen bolig i Hinnasvingene.

Magnus Boganes husker godt Kari Lofthus. En gang var hun hjemme hos ham da han selv var barn og gikk på skolen for henne. På veggen fikk hun øye på et bilde av fugler som Magnus selv hadde malt. "Jeg ville like om du malte sånne fine fugler til meg," sa Kari Lofthus. Neste dag gikk Magnus til skolen med malerskrin i ranselen og mens de andre elevene skrev, fikk han sitte ved vinduet og male. Bildet ble rammet inn og hengt på veggen.

Da Magnus begynte på skolen, var det 2 stuer i 1. etasje, i dag nr. 4 og nr. 5. I 1914 ble det bygget på ei ekstra stue vegg i vegg med nr. 5.

Kari Boganes har også koselige minner fra skoletiden. En dag blåste det voldsomt fra sør. Kari gikk i 1. klasse. Dette var skoleåret 1923-24. Lærerne var engstelige for barna og turde ikke sende dem sørover. De ble enige om å ta elevene som skulle til Boganes, Gausel og Forus med ned til Hinna og følge dem til Hinna jernbanestasjon. Her ble disse barna satt på toget. De gikk av på Gausel og Forus stasjon og hadde vinden i ryggen hjem. Dette var en stor og svært sjelden opplevelse og vil nok alltid bli husket.

Ingrid og Kari Boganes hjalp sin faster, Sikkine Boganes, med rengjøring av skolen. Den første tiden ble fuktig sagespon kastet på golvet og sopt opp. Senere ble det vasket. Pultene og kateteret ble alltid vasket. Om kvelden ble ovnene fylt med koks, og tidlig om morgenen tok Sikkine Boganes i vei for å tenne på slik at det var varmt når elevene kom om morgenen. Koksen ble oppbevart i kjelleren. I klasserommene stod det kasser fylt med koks.

David Størkersen ble tilsatt i 1922. Han er lærer ved Jåtten skole i 25 år til han i 1947 går av med pensjon. I 1933 holder han et foredrag om Samarbeid hjem-skole, i dag et aktuelt emne, men altså tatt opp så langt tilbake.

Til 1 ledig lærerinnepost i 1925 var det 58 søkere.

Lars Bakka blir tilsatt i 1934. Da går Peter Aarrestad av etter å ha tjent Jåtten skole fra 1899 - 35 år.

Sigurd Olseth kommer til skolen i 1936. Under 2. verdenskrig underviser han en klasse hjemme hos seg.

Sigfrid Kindingstad blir tilsatt i 1937. Hun arbeider ved skolen til 1967. Hun hadde også tidligere undervist ved skolen.

Den eldste lærerboligen trenger reparasjon fra kjeller til loft i 1933. Dette blir Lars Bakkas bolig. Fjøsgolvet må repareres - kyrne trør gjennom.

Så seint som i 1948 blir det søkt om å få oppført ny løe til den eldste lærerboligen. Det vil bli nokså dyrt. Løa må bygges i en annen lengderetning. "Det er også spørsmål om ordningen med lærerjord vil stå ved lag i framtida," skriver kretsformannen. Saken blir utsatt.

Siste sak før krigen, spørsmål om skolestyrer, kommer ikke opp før 1948. Opsahl innstilles, og han blir den første skolestyreren ved Jåtten skole. Han var en respektert mann og hadde

arbeidet ved skolen siden 1915. Han ledet skolen til han gikk av med pensjon desember 1957.

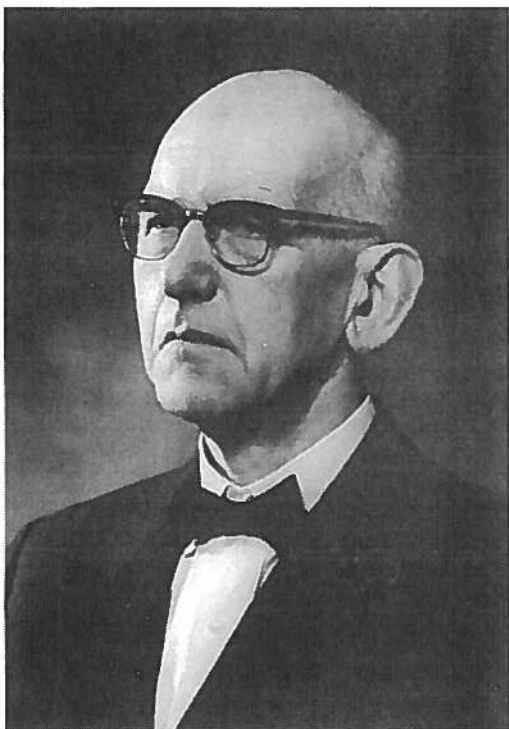
Da ble Karl Fr. Løyning styrer, januar 1958 til 1. april 1960. Fra våren 1960 til 1966 var Fredrik Varland styrer.

Ivar Røysland er den som har styrt skolen vår lengst. Fra 1966 til 1984 har han vært en meget avholdt skolestyrer.

Skolestyrere:

Karl Opsahl	1948 - 1957
Karl Fr. Løyning	1958 - 1960
Fr. Varland	1960 - 1966
Ivar Røysland	1966 - 1984
Leif Johan Bygnes	1982 - 1984 (fung. rektor)
Gunnar Hansen	fra høsten 1984

Ivar Røysland og Olav Selvær ble begge tilsatt i 1955. Dette året gikk Lars Bakka av for aldersgrensen. Olav Selvær gikk av med pensjon i 1971.

Karl Opsahl

Karl Fr. Løyning

Fredrik Varland

Ivar Røysland - rektor
på Jåtten skole 1966 -
1984

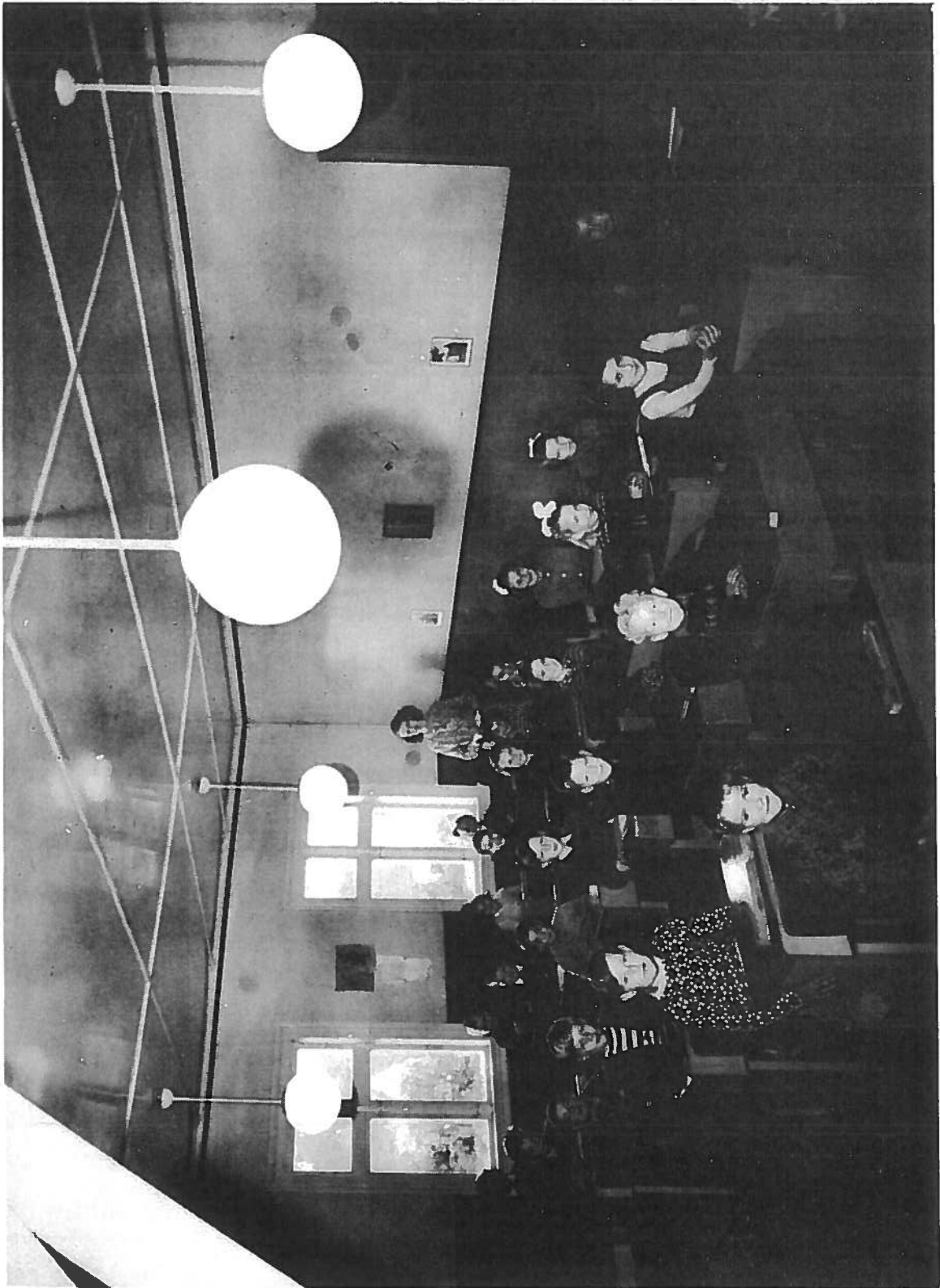
Leif Johan Bygnes fung. rektor 1982 - 1984

Lars Gausel er den som har vært vaktmester ved Jåtten skole i flest år. Han ble tilsatt i 1957. Fram til sin død, august 1981, holdt han skolen vår i mønstergyldig orden. Vi minnes ham i takknemlighet.

Jåtten skolekorps foran skolen 17. mai.
Lars Gausel i forgrunnen.

Hildur Bjelland Varhaug sammen med sin 2. klasse i 1952, på rom nr. 9. Hun har vært ved skolen fra 1949.

Gurine Frøysnes underviste ved Jåtten skole fra 1951 til 1955.
Her er hun sammen med klassen hun hadde fra første til og med
fjerde trinn.

Sigfrid Kindingstad sammen med klassen sin, skoleåret 1953-54, på rom nr. 8.

Den samme klassen er nå kommet i storskolen og har fått Ivar Røysland som klassestyrer

Min egen klasse 4a, skoleåret 1973-74.

LEKEPLASS - SKOLEGÅRD - FRIMINUTTER

I den eldste tilsynsboka kalles skolegården for tumleplass. Det første skolehuset hadde nok tumleplass rundt hele bygningen.

Da påbyggingen kom i 1920, ble en stor del av skolegården brukt til dette. Det ble derfor nødvendig å utvide skolegården med $20 \text{ m} \cdot 30 \text{ m} = 600 \text{ m}^2$, kostnad 3000 kr, grus 300 kr.

Det ble satt opp ståltrådgjerde på sørsiden av skolehuset, langs lekeplassen og gamle Jåttåvei 100 m langt med inngangsport i øvre og nedre ende. Den går nå helt ned til hovedvegen. (Kostnad 500 kr.) (I 1920 nevnes kvinner for første gang som tilhørere i et kretsmøte.) Mye av arbeidet ble utført av såkalte nødsarbeidere, arbeidsledige, som kommunen skaffet arbeid.

Etter krigen måtte det en del reparasjoner til. I skolegården stod det to tyske garasjer som måtte fjernes. Nytt gjerde måtte opp.

I 1948 søker lærerrådet om å få satt opp et l belte på nordsiden av skolegården. Enighet i tilsynet om dette.

Gymnastikkbygg med l belte.

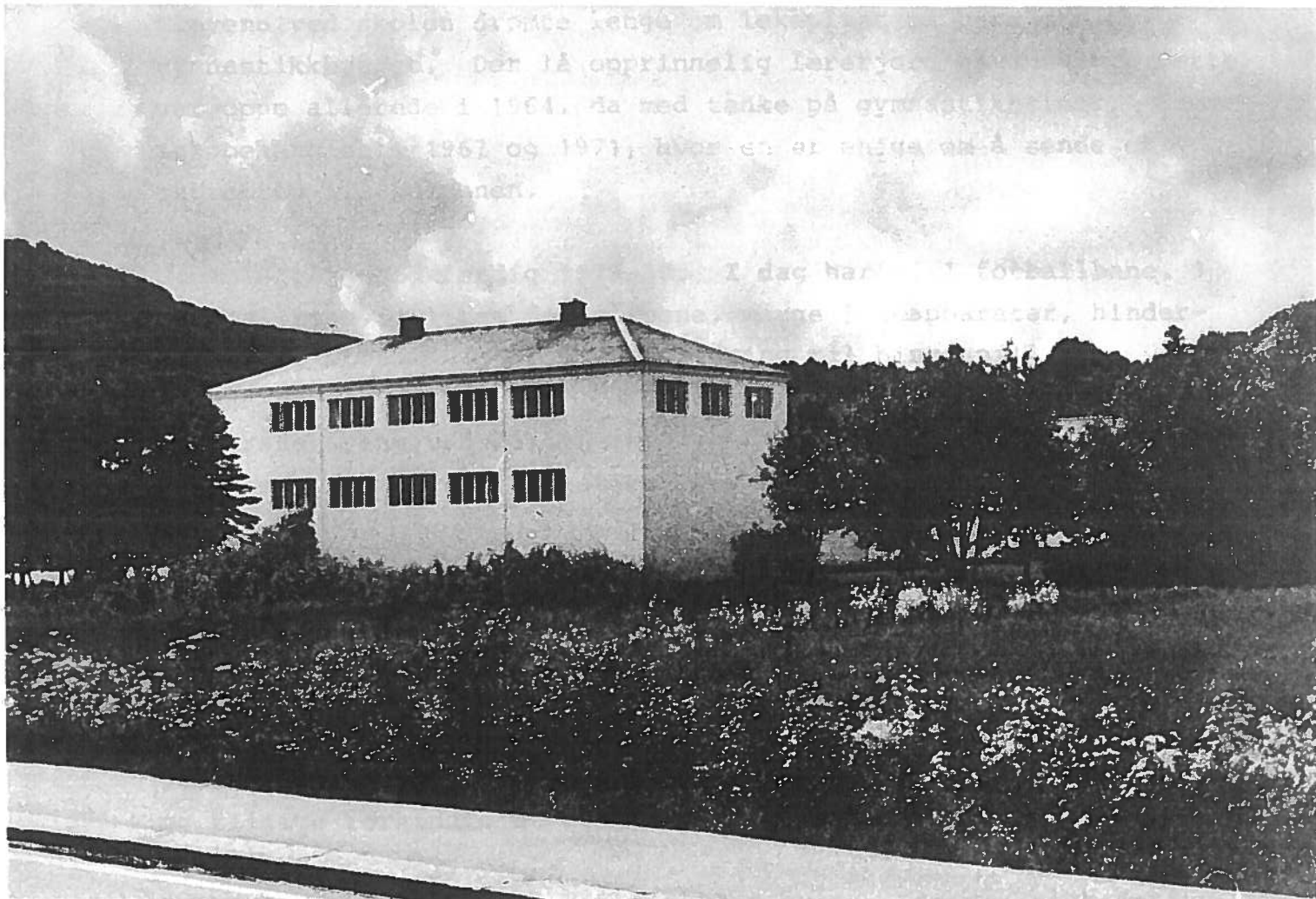

Skolegården før siste ombygging.
Foto: Stavanger Aftenblad

I anledning postvesenets jubileum i 1984, fikk vi en varm sommerdag fint besøk i skolegården.

Foto: Helene Sirevaag

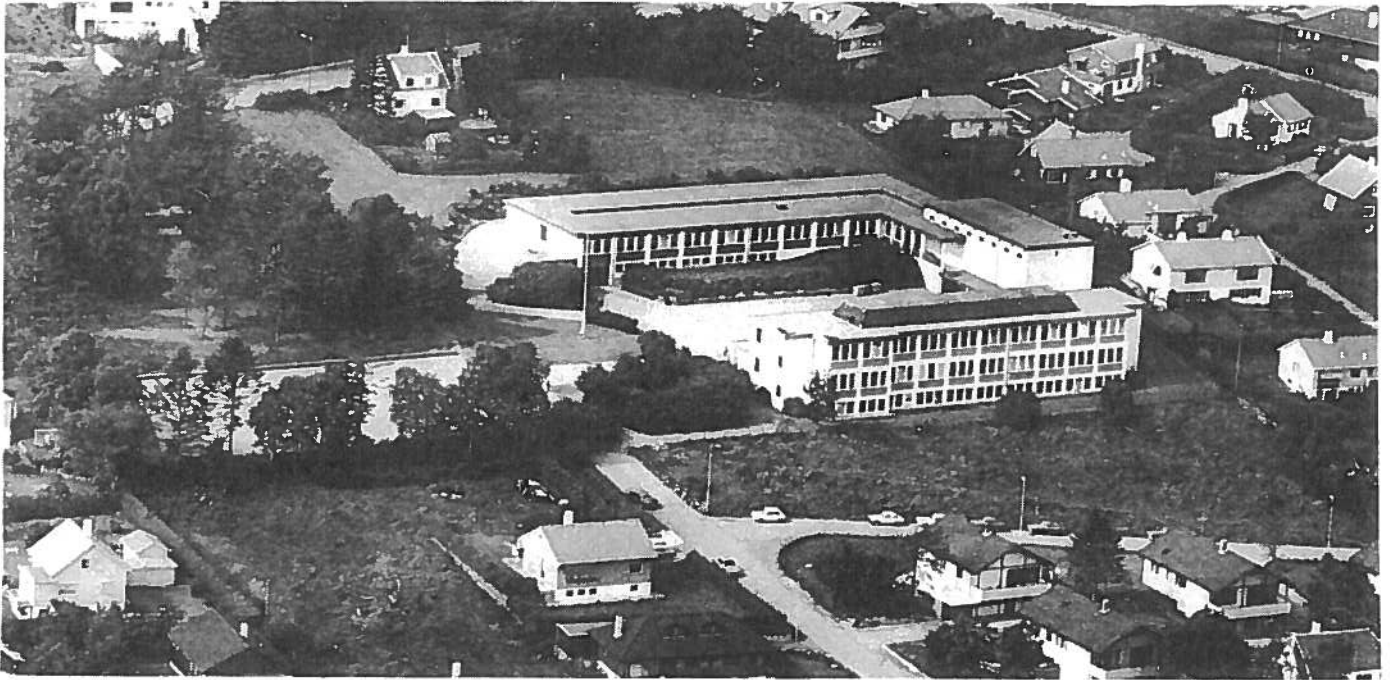
Markene foran gymnastikkbygget var opprinnelig lærerjord. Etter hvert ble det slutt med bruk av lærerjord. Elevene håpet da lenge at dette kunne bli den del av skolegården. I dag er det stor aktivitet på disse markene. Her kan det spilles fotball og håndball. Det er også satt opp mange lekeapparater.

Foto: Stavanger Aftenblad

ELEVTTALL

- 1890 - ca. 92 elever
- 1911 - Elevtallet øker. En 5. klasse opprettes
- 1915 - 116 elever = 5 klasser
- 1916 - 122 elever må deles på 6 klasser. Tilgangen blir stadig større enn avgangen
- 1918 - Behov for 7 klasser snarest mulig eller fra 16. april. Kari Lofthus 1.-2. klasse. Ny Hanna Veen 3. klasse, Aarrestad 4. og 5. klasse, Opsahl 6. og 7. klasse.
- 1920 - 29 barn innskrevet. Søkt om å få klassen delt og parallellklasse opprettet! Allerede den gang så en hvor viktig det var å holde elevtallet i klassene nede.
- 1922 - 178 barn
- 1. klasse 25 elever - Kari Lofthus
 - 2. klasse 34 elever - Kari Lofthus
 - 3. klasse 23 elever - fru Sandnes
 - 4. klasse 24 elever - Karl Opsahl
 - 5. klasse 25 elever - P. A. Aarrestad
 - 6. klasse 21 elever - Karl Opsahl
 - 7. klasse 26 elever - P. A. Aarrestad
- 26/9-1922 - 34 elever i 2. klasse deles i 2 klasser i oktober
- 1923 - 10 klasser 2 lærere - 3 lærerinner
- 1924 - 231 barn -> 10 klasser (3 lærere - 3 lærerinner)
- 1927 - 11 klasser
- 1928 - 225 elever -> 11 klasser
- 1930 - 236 elever -> 11 klasser
- 1931 - 240 barn -> 11 klasser, 6 i storskolen, 5 i småskolen
- 1935-36 - 225 elever -> 12 klasser - 4 lærere - 2½ lærerinner
- 1945 - 285 elever -> 14 klasser - 4 lærere - 3 lærerinner
- 1947 - 294 elever -> 14 klasser
- 1950 - 366 elever -> 16 klasser - 4 lærere - 3 lærerinner
- 1951 - 381 elever -> 17 klasser - 4 lærere - 6 lærerinner
- 1953 - 417 elever -> 18 klasser - 5 lærere - 7 lærerinner
- 1956 - 475 elever -> 20 klasser - 6 lærere - 8 lærerinner

1959	- 524 elever -> 21 klasser - 7 lærere - 8 lærerinner
1960	- 391 elever -> 15 klasser - 6 lærere - 7 lærerinner
1961	- 411 elever -> 16 klasser - 6 lærere - 8 lærerinner
1962	- 17 klasser - 2 uten klasserom

Vaulen skole

Høsten 1960 er det en kraftig nedgang i antall elever ved Jåtten skole. Årsaken er at 1. byggetrinn ved Vaulen skole er ferdig.

SKOLEÅR/TID - UNDERVISNINGSMENGDE

- Til 1880 - 9 uker for året i hver klasse, frivillig skole opptil 12 uker.
- 1900 - fra 12 til 15 uker i alle klasser. Fra 1. januar d.å. håndarbeid i tillegg.
- 1904 - ønske om at storskolen har mer skole om vinteren og mindre om sommeren, da folk har mest bruk for barnas arbeidskraft.
- 1910 - 3 timers dag - hver dag? Avstemning i tilsynet. Ønsker fortsatt annenhver dag.
- 1913 - "Da der om vinteren er korte dager og mer rusket vær, finner man en noget lengre ferie heldige for de små. Småskolebørnene anser man ikke at kunne gjøre synderlig nytte for seg i onnene."
- 1917 - 3. klasse får som storskolen 18 uker
- 1918 - 2. klasse får som storskolen 18 uker
- 1920 - 18 uker i alle klasser, unntatt 1. klasse 15 uker
- 1947 - 19 uker + matstell, handarbeid, sløyd og språk i tillegg.

Før 1901 begynte skoleåret etter sommerferien. Mellom 1901-1919 tok skoleåret til omkring 1. april. Fra 1920 ble eksamen holdt i juni, mot tidligere år i april.

- 1920 - skoleåret starter igjen etter sommerferien.
- 1930 - skolen begynner kl. 08.30 om sommeren og 09.00 om vinteren.

NYNORSK ELLER BOKMÅL?

Dette emnet var første gang oppe i tilsynsutvalget ved Jåtten skole i februar 1907. Da stemte 23 for at Norgeshistorien for framtida skulle være på landsmål, 7 stemte mot.

I mars, skoleåret begynte i april, er det samme spørsmålet oppe igjen. Denne gangen gjelder det a-b-c boka på landsmaal etter begjæring av 10 husfedre. Forslaget fikk 20 stemmer, 8 stemte mot.

Nå er tydeligvis flere husfedre våknet til liv. 62 av kretsens stemmeberettigede innvånere har skriftlig forlangt nytt møte for å behandle spørsmålet om å innføre abc på landsmål. Kretsmøtet finner sted i april. "Etter en lengre diskusjon foretoges avstemning med det utfall at abc på rigsmålet ble vedtaget med 39 mod 39 stemmer idet formannens stemme gjorde utslaget."

Det går 4 år. I mars 1911 kommer spørsmålet opp igjen. 26 stemte for abc på landsmål fra skoleårets begynnelse dette år. 19 stemte mot.

Skrivelse om dette ble sendt skolestyret for behandling, det ble forelagt departementet og overtilsynet til uttalelse.

I kretsmøtet januar 1912 besluttet man å innføre landsmaals abc fra skoleårets begynnelse, 30 mot 22 stemmer.

Så går det 8 år. I skriv fra Frue skulestyre mars 1919 ble kretsen oppfordret til å foreta avstemning mellom landsmål og riksmålets nye rettskriving. Av 80 stemmer fikk landsmålet 28 og riksmålet 52.

I 1922 ble det anledning til å gå på målkurs, dvs. frivillig kurs i nynorsk utenfor skoletid. I mars var tilsynet sammen med kursdeltakernes foreldre samlet til møte. Det meldte seg 29 elever fordelt på 2 klasser. Elever fra 4. og 5. klasse kaltes 1. klasse, og 6., 7. og "8. klasse" dannet 2. klasse.

Arrestad og Opsahl ble valgt til lærere. Kurset skulle være fra kl. 17.00 til 19.00 om ettermiddagen og fortsette i vårferien for å bli ferdig innen skoleårets utgang. (Lurer på om elevene ville vært like interessert i dag?)

I 1924 melder det seg 36 til målkurs. Opsahl og Størkersen er lærere, tirsdag og torsdag fra kl. 17.00 - 19.00.

Ny avstemning, bokmål - nynorsk, blir foretatt i 1925. 155 stemmer avgis, 76 for landsmål, 79 for riksmål. Trykte stemmesedler med riksmål/landsmål ble brukt. Avstemningen ble holdt på bakgrunn av skriv fra skoledirektøren som anbefalte landsmål innført.

Fra januar 1931 innføres 1 time skriftlig opplæring i nynorsk i skoletiden.

Tilsynet ønsker at opplæring i nynorsk gis i tillegg til undervisningen i norsk.

Et samlet kretsmøte diskuterte i 1939 skriv fra skoledirektøren. 143 stemmer ble avgitt, 86 for bokmål, 57 for nynorsk.

P.S. John Boganes, f. 1917, forteller at dette målkurset, nynorskkurset, var noe elevene virkelig satte pris på, ja, faktisk gledet seg til.

GAUSEL - FORUS SKOLE

Ønsket om egen skole på grensen Gausel/Forus er først oppe i tilsynet i 1920. Oppsitterne på Forus-Gausel har i den anledning sendt skriv til skolestyret. Skolestyret ønsker tilsynets uttalelse, antall barn og veilengde:

6 barn fra Forus, 3 - 3½ km

25 barn fra Gausel, 1½ - 2½ km

Tilsynet synes antallet skolebarn er for lite til å anbefale ny skole bygget.

I oktober 1920 stemmer 2 i tilsynet for at det opprettes småskole på Forus.

Foreldrene til Forusbarna og barna fra Sør-Gausel er i august 1940 bekymret over farlig skoleveg p.g.a. krigen. De foreslår skolerom på Forus eller skoleskyss.

25. april 1966 blir det i tilsynet vedtatt å sende skriv til Stavanger skolestyre for å påskynde bygging av Gausel skole.

I september 1967 er tonen i tilsynet svært optimistisk. De har fått signaler om at Gausel skole skal bygges i nærmeste framtid, antagelig stå ferdig høsten 1968. Dette vil hjelpe godt på romsituasjonen på Jåtten skole.

Men så kommer den store skuffelsen. Gausel skole er ikke kommet med blant de skolene som skal bygges de første 5 år.

For å hjelpe på den vanskelige romsituasjonen fikk skolen til rådighet et klasserom på Forus bedehus fra høsten 1965.

Gausel skole stod klar først høsten 1981.

FORTSETTELSESSKOLEN

Elever som hadde tatt folkeskoleeksamen, kunne gå på fortsettelseskolen. Det var et halvårskursus som begynte i oktober og ble avsluttet i april.

I brev til skolestyret i 1892 uttrykker tilsynsutvalget misnøye med at fortsettelseskolen legges til andre kretser selv om Jåtten har flere elever. Slik får barna våre en altfor tung og besværlig veg. Tilsynet mener at kretsen er blitt stemoderlig behandlet.

I flere år var det om å gjøre å få lagt fortsettelseskolen til kretsen. I så måte ble nok folk herfra ofte skuffet.

Gausel skole

LEGEMLIG REFSELSE - REFSELSE

På kretsmøtet 18. desember 1891 blir det enstemmig besluttet at legemlig refselse ikke skal anvendes i skolen for fremtiden.

Dette ble diskutert igjen i 1893.

Refselse

Hvis noen oppførte seg dårlig på skolen for 60-70 år siden, skjedde følgende:

1. Foreldrene ble underrettet.
2. Tilsynsutvalget møtte på skolen for sammen med læreren å holde et forhør og gi en formanende irettesettelse. Hvis den dårlige adferd ikke gjentok seg, slapp vedkommende med formaningen.

DALE

Dale hørte til Jåtten skolekrets like til 1920. Dette året vedtar skolestyret enstemmig at Dale blir egen skolekrets. Skoledirektøren forlanger at saken blir lagt fram for tilsynet. Tilsynet går inn for samme beslutning.

Fra 1913 til 1920 sørger innbyggerne på Dale selv for undervisningen av barna sine mot et tilskudd fra kommunen.

LÆREBØKER

Den første leseboka var Det nye Testamentet. Så kom Knudsens lesebok. I 1863 gikk noen over til P. A. Jensens lesebok, men den ble ikke like godt mottatt av alle. Nå går det hele 33 år før neste lesebok, Pauss' og Lassens, kom på markedet.

Nordahl Rolfsen hadde sin lesebok klar i 1908. Den ble ganske godt mottatt, men falt ikke i smak hos alle. Noen syntes den var for verdslig. "Dette kan virke trangsynt," sier Indrehus i Hetlands historie, "men det vitner også om interesse og engasjement." Pontoppidans "Sannhet til gudfryktighet" ble etter hvert skiftet ut med Sverdrups forklaring. Skolestyret gikk her forsiktig frem. De fleste valgte likevel Sverdrups forklaring straks den kom på markedet.

I juni 1920 refererer Samuel Godeseth: "Tilsynsutvalget var også i år til stede under eksamen som ble avholdt i juni mot de forrige år i april. Sognepresten, formannen i skolestyret, hadde ikke tid til å være til stede. Barna var flinke, og der var ikke megen forsømmelse. Elevene i 7. klasse ble alle utskrevet."

SKOLEBOKSAMLING

Lærer Aarrestad søkte allerede i 1901 om penger til skoleboksamling.

I 1909 setter skolestyret opp 15 kr til hver skoleboksamling i kommunen.

I 1937 skrives det at en lærer er gratis bibliotekar ved hver skole.

I 1948 og 1952 er skoleboksamlingen på Jåtten skole på 310 og 401 band, årlig tilvekst 25 bøker. I løpet av fireårsperioden 1948-1952 har utlånet vært 1850-2300.

I 1956 er antallet bøker steget til 502, 40 nye pr. år. Utlånet siste år ble 2500.

SKOLEMATERIELL - BUDSJETT

I 1900 ble det bevilget 10000 kr til skolearbeidet i Hetland.

I 1914	var dette øket til	27000
" 1916	" " " "	52000
" 1917	" " " "	75000
" 1919	" " " "	102000
" 1920	" " " "	133000
" 1922	" " " "	150000
" 1937	" " " "	75000 (ca.)

I 1912 ble det bevilget fritt skolemateriell for fattige barn. Handarbeidsmateriell og matvarer til skolekjøkken utgjorde i den dyreste tiden 20000 kr. I 1937 sank denne posten til 8000 kr.

I 1937 er skolene ganske godt utstyrt med moderne undervisningsmidler, kart, plansjer, håndbøker for lærere. De fleste skoler har baloptikon.

Bertha Jåtten, datter til en av dem som bygget det første skolehuset i 1896 (1898), forteller at skolebøkene måtte betales. Ei abc-bok kostet 30 øre. Bøkene gikk i arv. Hun hadde 2 brødre som var 5 og 7 år eldre, og hun skulle få leseboka de hadde hatt. Det så hun fram til med stor forventning. Hun ville helst ha bladd i boka før hun begynte på skolen, men den skulle hun først få ved skolestart.

Pennene kostet 1 og 2 øre, men de dyreste ble aldri kjøpt.

En skolevenninne har siden betrodd henne hvor forferdelig hun kviet seg for å be faren om 10 øre til ei skrivebok.

Hun husker godt 1. skoledag. Det var bestemt at hun skulle ha følge med et par nabojenter. Mor hadde gitt beskjed om at hun måtte neie straks hun kom inn i klasserommet. Dette glemte ikke Bertha. Kommet innenfor døra, neide hun fint til Kari Lofthus som satt bak kateteret. Men frk. Lofthus var opptatt med noe

arbeid og la ikke merke til 7-åringen som stod og neide igjen og igjen. Men til slutt kikket hun opp fra arbeidet. "Og da ble det så gildt," husker Bertha.

Hun har også andre koselige minner. Kari Lofthus og Aarrestad tok seg av elevene utenom skoletiden. Kariforeningen er allerede nevnt. Aarrestad arrangerte totalsmøter. Her ble det holdt leker, gjettet gåter osv. Barna gledet seg veldig til disse kveldene.

Men over alt annet stod juletreffesten som Aarrestad stelte i stand. Det var på den tiden da det var to skolestuer. Dørene mellom rommene ble slått opp, og til syne kom et nydelig pyntet juletre. Foreldrene satt benket inn til en av veggene. Alle fikk pose med bl.a. kakemann i. Hun husker spesielt godt Aarrestads glansnummer. Aarrestad sa: "Mens jeg var opptatt med noe arbeid her i ettermiddag, forsvant noen poser. Kanskje det var nissen som var her. Han må ha tatt noen poser og gjemt dem her inne et sted, for tre poser mangler. Den som finner posen, skal få den." Bertha var ikke sein om å bli med på letingen. Etter å ha sett etter på forskjellige steder, var hun borte ved treet. Ett av kremmerhusene så så mistenkelig ut. Hum klemte. Nei, det var visst ikke noen pose der. Hun ville til å snu for å lete et annet sted. Akkurat da kikket hun bort på Aarrestad. Han gjorde som ingenting, men det var som om øynene sa: "Nå va du dumme, Bertha." Hun snudde seg og klemte enda en gang. Jo, her var det en pose. For en glede og lykke! To poser på en kveld! "Jeg husker det som om det skulle ha vært i dag."

Om vinteren tok de kjelkene med seg, gikk helt til toppen av Skogsbakken og rant ned den lange bakken helt til riksvegen.

I friminuttene ble det holdt leker: Slå på ringen, Siste par ut. Men en tredje lek fikk de ikke lov til å holde på med: "7 vakre piker i en ring søker etter vennen sin". Her hoppet de to og to i en ring. Den lignet for mye på dans. Når de var tørste, sprang de bort til kjelleren i lærerboligen. Her kunne de drikke - av samme blekkopp, og den så ikke særlig rein ut.

SKOLELEGE - SKOLETANNLEGE

På sakslista til Stavanger skolestyre i 1919 står - fri tannrøkt. Forslaget ble nedstemt.

Fri tannrøkt blir først bevilget penger i 1936 - 4600 kr. Tuberkuloseforeningen vil skyte til 1 kr for hvert barn. Staten gir 1/8 av tannlegelønna.

Hinna Sanitetsforening tar i 1929 opp spørsmålet om legeundersøkelse, da med tanke på utøy og tuberkulose. Skolevekter blir kjøpt inn.

Skolelegen kan treffes første lørdag i måneden fra 1952. Legekantoret var i gymnastikksalens garderobe.

I 1956 arbeider tannklinikken på spreng. En er ikke kommet å jour, men håper å komme over resten av klassene før sommerferien.

SKOLEPATRULJE

Jåtten skole var sammen med Kvaleberg skole og Majorstuen skole de første skolene som fra 1952 hadde fast skolepatrulje.

JÄTTEN SKOLEKORPS

Jåtten skolekorps ble stiftet i 1949 samtidig med at det ble bestemt å starte foreldrelag ved skolen. 29. april 1949 fikk det midlertidige styret i foreldrelaget overrakt 1831 kr til starting av Jåtten skolekorps. Sigfrid Kindingstad overrakte dagen etter 300 kr som var overskudd etter tidligere 17. mai-feiringer. Hetland Sparebank gav 200 kr og et lån på 2000 kr til innkjøp av instrumenter.

Dirigenter i korpset:

1950-1953: Fr. Varland

1953-1958: Louis Gilje

1958-1966: Kåre Einarson

1966-1980: Håkon Løvdal

1980-1981: John Sterken

Fra høsten 1981: Erik Lindboe

JÄTTEN SKOLEKORPS 1950

Dirigent: Lærer F. J. Warland

Olav Tenold, Ragnar Roaldsøy, Bernhard Norheim, Jørgen Ladstein, Emil Ueland, Jostein Hodne, Torfinn Hovland, Kjell Kristiansen, Bjørn Line, Svein Nordbø, Steinar Dahle, Ingvar Pedersen, Hans Toralf Eriksen,, Åge Varhaug, Leif Larsen, Egil Anda, Harry Nødland, Tor Gisle Sægrov, Øistein Nilsen, Sigurd Tønnesen, Arne Viland, Truls Austtun, Ingolf Berge, Tor Reidar Varhaug, Jørgen Tønnesen, Tor Gilje, Charles Hein.

FOLKVVANG, JÅTTENELEVENES NÆRMESTE REISEMÅL

Mange av elevene ved Jåtten skole har hatt gleden av å reise på tur til Folkvang, Stavanger søndagsskoles leirsted/utfluktssted, bare vel 3 km fra skolen. Ved hjelp av apostlenes hester var en framme etter ca. 3 kvarter.

På Folkvang kunne barna utfolde seg i lek i vakre og trygge omgivelser på hele 33 mål. Her var det en fotballbane, flere lekeapparater, marker og bergknatter. De siste årene fikk elevene kjøpe brus og is.

I dag tilhører Folkvang Stavanger kommune. Området er blitt offer for videre boligutbygging. På Folkvangområdet er det i nærmeste framtid planlagt å bygge Godeset skole.

Kanskje noen av besteforeldrene husker den første bygningen på Folkvang fra 1927, som brant ned under 2. verdenskrig.

FOLKVANG

KILDER

Frue kirke 100 år

Indrehus: Hetlands historie 1814 - 1914

Indrehus: Hetland herad, Minneskrift 1837 - 1937

Tilsynsprotokoll I 1890 - 1925

Tilsynsprotokoll II 1925 ->

En hjertelig takk til dem som har latt seg intervju:

Magnus Boganes

Hanna Veen Sandnes

Kari Boganes

Ingrid Boganes

John Boganes

Alvhild Aarrestad

Sigfrid Kindingstad

Takk til Evelyn Johansson og Ivar Røysland.

Takk til søster Solveig, som har vært min trofaste følgesvenn og
hjelper.

Takk til Helene Sirevaag, som gjennom flere år har tatt bilder
i rette øyeblikk, og som har bidratt med noen av disse til dette
heftet.

Takk til alle andre som har hjulpet med billedstoff.